

HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA SDP-a
U Zagrebu, 16. rujna 2026.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Amandman na Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu električne energije, P.Z.E. br. 328

Na temelju članka 196. Poslovnika Hrvatskoga sabora, na Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu električne energije, hitni postupak, prvo i drugo čitanje, P.Z.E. br. 328 – predlagateljica: Vlada Republike Hrvatske, podnosim sljedeći

A M A N D M A N 4

pravni oblik i svrha energetske zajednice građana

Na članak 12.

Članak 12. Konačnog prijedloga zakona mijenja se i glasi:

„U članku 26. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Energetska zajednica građana je pravna osoba osnovana na području Republike Hrvatske, čiji se vlasnici udjela ili članovi dobrovoljno udružuju kako bi ostvarili prednosti razmjene energije proizvedene i potrošene na određenom prostornom obuhvatu lokalne zajednice, a čija je primarna svrha pružanje okolišne, gospodarske ili socijalne koristi njezinim članovima ili vlasnicima udjela ili lokalnim područjima na kojima djeluje, a ne stvaranje financijske dobiti.“.

Stavak 16. mijenja se i glasi:

„(16) Operator distribucijskog sustava energetske zajednice građana pruža usluge vezano za aktivnosti iz stavka 15. ovoga članka u skladu s pravilima i cjenikom nestandardnih usluga operatora distribucijskog sustava i propisom kojim se uređuju opći uvjeti za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom, radi omogućavanja distribucija električne energije unutar energetske zajednice građana.“.

Iza stavka 16. dodaju se stavci 17., 18., 19. i 20. koji glase:

„(17) Energetska zajednica građana može se osnovati kao udruga, zadruga, ustanova, trgovačko društvo ili drugi oblik pravne osobe, u skladu s propisima kojima se uređuje osnivanje pravnih osoba.

(18) Primarna svrha iz stavka 1. ovoga članka smatra se ispunjenom ako osnivački akt, društveni ugovor odnosno statut energetske zajednice građana sadrži odredbu prema kojoj se najmanje 75 % dobiti odnosno viška prihoda ostvarenog u poslovnoj godini koristi isključivo za obavljanje i razvoj djelatnosti energetske zajednice građana, za ulaganja u

proizvodna postrojenja i postrojenja za skladištenje energije, za mjere energetske učinkovitosti ili za ublažavanje energetske siromaštva na području na kojem energetska zajednica građana djeluje.

(19) Ako je energetska zajednica građana osnovana kao trgovačko društvo, odredbe stavaka 1. i 18. ovoga članka ne utječu na njezin položaj trgovca u smislu zakona kojim se uređuju trgovačka društva, a na njezino financijsko poslovanje i računovodstvo primjenjuju se propisi kojima se uređuje računovodstvo poduzetnika.

(20) Za osnivanje energetske zajednice građana nije potrebna dozvola za obavljanje energetske djelatnosti. Energetska zajednica građana dužna je ishoditi dozvolu za obavljanje pojedine energetske djelatnosti koju obavlja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetski sektor.“.

OBRAZLOŽENJE

U Republici Hrvatskoj registrirane su tri energetske zajednice građana, od kojih je prva upisana u ožujku 2024. s ukupno 4 kW instalirane snage, a nije registrirana nijedna zajednica obnovljive energije. Cilj Europske unije bio je da do 2025. godine najmanje jedna energetska zajednica djeluje u svakoj jedinici lokalne samouprave s više od 10.000 stanovnika.

Razlog je u važećem članku 26. stavku 1. Zakona, koji propisuje da energetska zajednica građana mora biti pravna osoba „koja djeluje na temelju zakona kojim se uređuje financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija“. Taj uvjet ne proizlazi iz prava Europske unije.

Direktiva (EU) 2019/944 u članku 2. točki 11. propisuje isključivo test primarne svrhe, koja mora biti korist članova, a ne stvaranje financijske dobiti. Direktiva ne propisuje pravni oblik. Uvodna izjava 44. te Direktive izrijekom navodi da energetska zajednica građana može imati bilo koji oblik pravne osobe, uključujući udrugu, zadrugu, partnerstvo, neprofitnu organizaciju te malo ili srednje poduzeće. Isti pristup slijedi i uvodna izjava 71. Direktive (EU) 2018/2001.

Republika Hrvatska taj je test svrhe već vjerno prenijela u članku 3. stavku 1. točki 21. Zakona, a potom je u članku 26. stavku 1. dodala uvjet računovodstvenog režima kojega u Direktivi nema.

Komparativna rješenja to potvrđuju. Austrijski Erneuerbaren-Ausbau-Gesetz u § 79. stavku 2. propisuje da se energetska zajednica organizira „kao udruga, zadruga, društvo osoba ili društvo kapitala odnosno slično udruženje s pravnom osobnošću“, uz odredbu da njezina glavna svrha ne smije biti financijska dobit, „a to se, ako već ne proizlazi iz oblika društva, mora utvrditi u statutu“. Istovjetnu odredbu za zajednicu građana sadrži § 16.b stavak 2. austrijskog ElWOG-a. Savezna Republika Njemačka uvjet neprofitnosti ne propisuje. Flamanski energetski regulator izrijekom navodi društvo s ograničenom odgovornošću kao dopušten oblik. Republika Slovenija za zajednice obnovljive energije pravni oblik uopće ne propisuje, a za zajednice građana propisuje zadrugu, dakle gospodarski subjekt.

Predloženi tekst nije u koliziji sa Zakonom o trgovačkim društvima. Prema članku 3. stavku 5. toga Zakona trgovačko društvo može se osnovati „za obavljanje gospodarske ili bilo koje druge djelatnosti“, a prema stavku 6. istoga članka trgovačko društvo je trgovac „neovisno o tome obavlja

li gospodarsku ili neku drugu djelatnost“. Nadalje, članak 406. stavak 1. toga Zakona pravo člana društva s ograničenom odgovornošću na isplatu dobiti izrijekom uvjetuje time da isplata „nije isključena društvenim ugovorom ili odlukom članova društva“, pa je propisivanje obveznog sadržaja društvenog ugovora u pogledu korištenja dobiti u skladu s tim Zakonom.

Hrvatski zakonodavac takvo rješenje već primjenjuje. Zakon o komunalnom gospodarstvu u članku 9. propisuje da se komunalne djelatnosti ne obavljaju radi stjecanja dobiti, a u članku 33. trgovačko društvo predviđa kao redovni organizacijski oblik za njihovo obavljanje. Zakon o ustanovama u članku 57. stavku 2. propisuje da se ostvarena dobit koristi isključivo za obavljanje i razvoj djelatnosti ustanove. Zakon o zadrugama u članku 37. stavku 2. propisuje obvezno izdvajanje dijela dobiti za razvoj zadruga.

Predloženim stavkom 18. zahtjev neprofitnosti se ne ukida nego premješta s pravnog oblika na primarnu svrhu, uz mjerljiv i provjerljiv kriterij obveznog reinvestiranja najmanje 75 % dobiti. Time se osigurava potpuna usklađenost s Direktivom, uklanja se nacionalno dodano ograničenje i energetske zajednice omogućuje pristup financiranju i kreditiranju, što je pretpostavka njihova razvoja.

Predloženim stavkom 20. otklanja se pravna nesigurnost u pogledu obveze ishođenja dozvole za samo osnivanje zajednice, uz zadržavanje obveze ishođenja dozvole za svaku energetske djelatnost koju zajednica stvarno obavlja.

Napomena: za punu provedbu ovoga amandmana potrebno je uskladiti i Prilog 1. točku 6. Pravilnika o dozvolama za obavljanje energetske djelatnosti i vođenju registra izdanih i oduzetih dozvola za obavljanje energetske djelatnosti („Narodne novine“, broj 44/22.), koji kao dokaz traži izvadak iz registra o poslovanju po propisima o neprofitnim organizacijama.

Predsjednik Kluba zastupnika SDP-a

Siniša Hajdaš Dončić

